

Hyödyllistä tietoa:

<http://www.aivoliitto.fi/>

Tietoa aikuisten ja lasten kielellisistä vaikeuksista.

<http://papunet.net/>

Tietoa puhevammaisuudesta.

<http://papunet.net/materiaalia>

Materiaalia kommunikoinnin tueksi.

<http://papunet.net/pelit/>

Lapsille ja aikuisille pelejä, jotka tukevat vuorovaikutustaitoja.

<http://papunet.net/yleis/materiaalit/kuvatyoikalu.html>

Kuvia tukiviittomista.

<http://www.ankyty.fi>

Tietoa änkytyksestä.

<http://www.lukimat.fi>

Tietoverkkovälitteinen peruslukutaidon sekä matematiikan oppimisvalmiuksien oppimis- ja arviointiympäristö.

<http://www.lukimat.fi/lukeminen/materiaalit/ekapeli>

Tietokoneella pelattava oppimispeli, joka harjoittaa lukutaidon perusteita.

<http://cplol.eu/eng/public/leaflets.htm>

Tietoa monilla eri kielillä eri-ikäisten lasten kielenkehityksen tukemisesta.

Puheterapeuttien yhteystiedot

- Sähköpostiosoite etunimi.sukunimi@kaarina.fi
- Puhelinaika ma-to klo 12–12.30
- Sonja Järvinen, p. 050 373 0284
- Ann-Marie Hagelberg, p. 050 314 5268
- Katri Valkama-Toivonen, p. 050 373 2551

Kaarinan perhepalvelut
Puheterapia
2015

LASTEN PUHETERAPIA

Puheterapeutti tutkii lapsen kommunikointitaitoja sekä arvioi niitä perusvalmiuksia, jotka ovat kielellisen kanssakäynnin edellytyksiä. Näitä perusvalmiuksia ovat keskittyminen, kontakti ja vuorovaikutus, kuullun ja nähdyn hahmottaminen, muistaminen, kielellisten käsitteiden hallinta sekä puhe-elinten toiminta.

Puheterapeutti haastattelee vanhempia, havainnoi lasta sekä käyttää erilaisia tehtäviä ja testejä. Kotoa ja päivähoidosta saatu palaute antaa arvokasta tietoa lapsen puheen ja kielen kehityksestä ja selviytymisestä arkipäivän erilaisissa kommunikointitilanteissa. Tutkimuksen jälkeen puheterapeutti arvioi **puheterapian tarpeen**.

Pienet lapset voivat tulla puheterapiaan yhdessä vanhemman kanssa. Vanhemmat saavat tietoa siitä, miten lapsen kehitystä voi tukea kotona leikin ja arkisen toiminnan yhteydessä. Isommat lapset työskentelevät pääasiassa kahden kesken terapeutin kanssa. Ohjauksen käynnillä vanhempien osallistuminen on kuitenkin tärkeää, jotta työskentely kotona onnistuu.

Puheterapian tuloksellisuus edellyttää useimmiten aktiivista **kotona toteutettavaa harjoittelua**. Puheterapeutti antaa ideoita ja materiaalia harjoittelua varten. Kotiharjoittelun tulisi olla innostavaa ja leikinomaista.

On toivottavaa, että vanhemmat kertovat lapsen puheterapiasta **päivähoitopaikassa tai koulussa**, jotta henkilökunta voi tarvittaessa ottaa yhteyttä puheterapeuttiin. Hoitohenkilökunnan tai opettajan ja puheterapeutin yhteistyönä voidaan miettiä keinoja, joilla tuetaan lapsen kommunikoinnin kehitystä yksilöllisesti myös hänen päivittäisessä ympäristössään.

OHJEITA LAPSEN PUHEEN- JA KIELENKEHITYKSEN VARHAISVAIHEIDEN TUKEMISEEN

Pienen vauvan kanssa:

- Kaikkiin aloitteisiin on hyvä vastata, voit ylitulkita lapsen eleitä, kielellistä lapsen toimintaa
- **Hoivapuhe**
 - 20 cm kasvoista
 - Puhe hitaampaa, lauseet lyhyempiä ja yksinkertaisempia
 - Sävellaji korkeampi
 - Ilmeiden voimakas käyttö
 - Äänenpainojen vaihtelu
 - LAPSELLE SAA LEPERRELLÄ, älä kuitenkaan mallinna lapselle äännevirheitä
- **Vanhemman ja lapsen välinen vuorovaikutus**
 - Ole kasvokkain
 - Peilaa lapsen tunneilmaisuja
 - Puhu tunteista ääneen, lapsi oppii tunnesanat ensimmäisenä (esim. nälkä, kylmä, kuuma, iloinen jne.)
 - Puhu lapselle vaikka hän ei osaa vastata; anna tilaa vuorotellulle ja ”lapsen vastaukselle”
 - Aluksi keskustelu on päällekkäistä ja myöhemmin eriytyy
 - Seuraa lapsen mielenkiinnon kohteita, nimeä niitä
 - Käytä paljon ilmeitä
- **Ääntely ja jokeltelu**
 - Kujertelu ja nauru alkaa noin 2 kk iässä
 - Kiljahtelu ja murina 5–7 kk
 - Mukaan tulee vaihtelua; kiljahtelua, murinaa, läpätystä, konsonantit ilmaantuvat
 - Ääntely alkaa vokaaleista (aa, ää)
 - Yhdistyy yhtäjaksoiseksi (aaiiaa)
 - Kanoninen jokeltelu 6–7 kk (Konsonantti-vokaali-sarjat (baabaabaa, määmäämää))
 - varioiva jokeltelu 8-9 kk (esim. mapa, vama)
 - jos lapsi ei jokeltele: auta häntä alkuun, mallina jokeltelua ja houkuttele ääntelyyn
 - jokeltelun viivästyminen saattaa ennakoita myöhempiä kielellisen kehityksen pulmia

- **Kommunkoivat eleet ja ymmärtäminen**
 - Alkaa ymmärtää arkipuhetta alle vuoden iässä
 - Ensimmäiset sanat noin vuoden iässä
 - Lapsi pyrkii vaikuttamaan toiseen ihmiseen omalla käytöksellään
 - Merkittävä apu varhaisessa kielen ymmärtämisessä
 - Ensimmäiset eleet: näyttäminen, poistytöytäminen, tavoittelemine, käsien nostamine syliin pääsemiseksi, vilkuttamine
 - Usein noin 6 elettä ennen 1. syntymäpäivää
 - Ota-anna-leikki noin 8 kuukauden jälkeen
 - Yritä saada lapsi kiinnostumaan esim. leikkihelikopterista viemällä se kasvojesi lähelle
 - katsekkaa kuvakirjoja ja nimetkää yhdessä niissä olevia asioita
- **Leikin merkitys kielenkehitykselle**
 - Lapsi alkaa jäljitellä hänelle tuttuja toimintoja, joiden kohteena hän on itse arkisissa hoivatoimissa (esim. nuken hoivaaminen)
 - Samoihin aikoihin ilmaantuu aikuisten esine-toimintojen jäljittely (esim. matkii aikuisen töihin lähtöä)
 - Vasta toisella ikävuodella kehittyä kuvitteellinen /symbolinen leikki (esim. pullo on puhelin)
 - Symbolisella leikillä yhteys erityisesti lapsen varhaiseen ymmärtävään sanavarastoon
 - Ensin yksittäiset sanat ja yksinkertaiset toistavat leikit ilmaantuvat samaan aikaan, ja sitten toisaalta sanayhdistelmät ja monivaiheiset leikit ilmestyvät rinta rinnan

Puheterapia on puheen, kielen ja kommunikoinnin häiriöiden tutkimista ja kuntoutusta. Puheterapian tarkoituksena on poistaa, lieventää ja ehkäistä kommunikoinnin häiriöitä sekä niihin liittyviä vuorovaikutuksen ongelmia.

MILLOIN PIENEN LAPSEN VANHEMMAT VOIVAT OLLA YHTEYDESSÄ PUHETERAPEUTTIIN?

1-2-vuotiaana

- Lapsi ei reagoi puhutteluun tai omaan nimeensä
- Lapsi ei ota katsekontaktia tai viihtyy poikkeuksellisen paljon omissa oloissaan
- Lapsella on vaikeuksia syömisessä (ruuan käsittely suussa) ja / tai nielemisessä

2-2,5-vuotiaana

- Alle 10 sanan sanavarasto
- Ei muodosta kahden sanan lauseita
- Ei noudata lyhyitä ohjeita tai ymmärtää ne väärin.
- 2-vuotiaalla lapsella on usein toistuvia, pitkiä tavujen tai lyhyiden sanojen toistoja (ku-ku-ku-kukka) ja / tai satunnaisia venytyksiä (jjjuna) ja / tai lukkiutumisia (äänen tuotto pysähtyy täysin) JA jos änkytysoireet ovat jatkuneet 2-3 kuukautta TAI jos vanhemmat ovat hyvin huolissaan puheen sujumattomuudesta.
- Lapsen ääni on poikkeava (esim. käheä, honottava, liian korkea tai matala).
- **Jos jokin edellä mainituista kriteereistä täyttyä 2-vuotiaana, varaa kontrolliaika neuvolaan tai soita puheterapeutille. Pienten lasten ensikäyntiä puheterapeutin tutkimuksiin kiihdytään.**